

Raport z konsultacji społecznych

W związku z pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Krakowa Urząd Miasta Krakowa w dniach od 25 - 28 czerwca 2007 r. zorganizował otwarte debaty społeczne.

Partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w tworzeniu programów rewitalizacji.

Głos mieszkańców zamieszkujących zdegradowane dzielnice miast jest wymagana również przez Unię Europejską, w trakcie opracowywania programu konieczne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych lub warsztatów.

W celu zainteresowania możliwie dużej liczby mieszkańców Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miasta Krakowa przeprowadził szeroko zakrojoną akcję informacyjną. Do wszystkich Rad Dzielnic wysłano pisma, plakaty i ulotki, z prośbą o wsparcie działań związanych z konsultacjami i rozpropagowanie informacji wśród mieszkańców i zainteresowanych podmiotów. W portalach internetowych umieszczone zostały banery informacyjne (gazeta.pl, Dziennik Polski, Głos Tygodnik Nowohucki, NCK, kazimierz.com, Forum Nowej Huty, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida). Informacje o konsultacjach opublikowane zostały również w lokalnej prasie (w Dzienniku Polskim, Gazecie Wyborczej, Głosie Tygodniku Nowohuckim, Echu Miasta). W ważnych punktach miasta rozmieszczono 1000 plakatów. W trakcie spotkań rozdano uczestnikom foldery i ulotki.

Cel konsultacji:

1. Wstępne zapoznanie z problematyką odnowy miast wszystkich mieszkańców oraz społeczności lokalnych związanych z obszarami przewidzianymi do rewitalizacji przez Założenia LPR.
2. Przedstawienie i omówienie dotychczas podejmowanych przez UMK działań w zakresie przygotowania docelowego LPR.
3. Przedstawienie koncepcji przygotowywanego docelowego LPR.
4. Pozyskanie podczas otwartej debaty opinii, stanowisk i pomysłów mających wpływ na sam LPR oraz na opracowanie katalogu projektów dotyczących rewitalizacji.

Program konsultacji:

1. Dotychczasowe działania Miasta związane z procesem rewitalizacji - prezentacja (UMK).
2. Zadania i cele rewitalizacji (BIG STÄDTEBAU GmbH, wykonawca LPR).
3. Lokalny Program Rewitalizacji – schemat, cel, poruszane problemy (BIG STÄDTEBAU GmbH).
4. Propozycje projektów ze strony uczestników (dyskusja).

Tryb konsultacji:

Konsultacje społeczne były przeprowadzone przez przedstawicieli Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa oraz wykonawcy programu firmy BIG STÄDTEBAU GmbH.

Ze strony Miasta udział wzięli:

1. Marcin Kopeć – Zastępca Dyrektora (SR)
2. Wojciech Gorczyca – Główny Specjalista (SR)
3. Katarzyna Świerczewska-Pietras (SR)
4. Sylwia Mądel (SR)

Ze strony wykonawcy programu - BIG STÄDTEBAU GmbH – udział wzięli:

1. Frank Hultsch - Dyrektor Generalny
2. Grażyna Adamczyk-Arns – kierownik projektu

Przebieg konsultacji:

Konsultacje przeprowadzone zostały w ciągu czterech dni, w godzinach od 16.00 do 19.30.

1. Dzień pierwszy - 25 czerwca 2007 r.

Lokalizacja: Muzeum Inżynierii Miejskiej, ul. św. Wawrzyńca

Zespół I: Stare Miasto po Aleje, KCK i linię kolejową wraz z Wesołą i Półwsiem Zwierzynieckim, Kazimierz + obszary przyległe

Ilość uczestników: 35

Sugestie uczestników:

- a) potrzeba szerszego dostępu do informacji na temat problematyki rewitalizacji.
- b) stworzenie specjalnej strony internetowej poświęconej tylko temu tematowi.
- c) tworzenie tzw. Biur Lokalnych, które byłoby możliwością skupiania społeczności lokalnych wokół Programu.
- d) Rady Dzielnic powinny stać się świadomymi celów rewitalizacji pośrednikami pomiędzy społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, UMK i wykonawcami Programu rewitalizacji.
- e) zgłoszone projekty powinny być opublikowane na stronie internetowej Miasta.
- f) program powinien być realizowany w możliwie szerokim zakresie, i aby był wiążący przy przeprowadzaniu działań - wyrażono obawę, że zalecenia i metody działań sformułowane w Programie nie zostaną uwzględnione przy jego wdrażaniu.
- g) potrzeba – i możliwość – współpracy właścicieli nieruchomości zlokalizowanych np. w kwartale ulic w celu tworzenia wspólnych projektów.
- h) pomoc doradczą ze strony Miasta.

Niektórzy uczestnicy zwrócili uwagę na istnienie szeregu badań i analiz, które wcześniej opracowano dla Kazimierza, prosząc o uwzględnienie ich w Programie.

Wymieniono dwa obiekty znajdujące się w poważnym stanie kryzysowym z prośbą o interwencję Miasta - są to obiekty z mieszkaniami komunalnymi przy ul. Wąskiej 4, 6, 8 i Brzozowej 16.

2. Dzień drugi – 26 czerwca 2007 r.

Lokalizacja: Nowohuckie Centrum Kultury, Al. Jana Pawła II

Zespół V: Bieńczyce: Zespół osiedli: Albertyńskie, Przy Arce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Złotej Jesieni; Czyżyny: Osiedle II Pułku Lot. Stara Nowa Huta - Łąki Nowohuckie pomiędzy skarpią a wałem Wiślanym, Krzesławice, Mogiła,

Zespół VIII: Nowa Huta - Kraków Wschód: Branice, Przyłasek Rusiecki, + obszary przyległe

Ilość uczestników: 65

Sugestie uczestników:

- a) potrzeba szerszego dostępu do informacji na temat problematyki rewitalizacji.
- b) nawiązanie ściślejszej współpracy między UMK a działającymi w Nowej Hucie instytucjami i organizacjami pozarządowymi jak Forum dla Nowej Huty, Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich, Ośrodek Kultury im. Cypriana Kamila Norwida.
- c) stworzenie strony internetowej poświęconej wyłącznie problematyce rewitalizacji.
- d) program Rewitalizacji powinien zawierać "scenariusze" postępowania w przypadku występowania typowych zjawisk kryzysowych w danym obszarze - metody rozwiązywania problemów, podział kompetencji przy wdrażaniu Programu itd. Istotnym jest podanie przykładów dla tzw. lokalnych instrumentów motywacyjnych.

- e) właściciele powinni stać się partnerami Miasta / państwa przy realizowaniu polityki mieszkaniowej.
- f) program powinien zawierać również propozycje narzędzi (w tym tworzonych jako prawo lokalne w ramach obowiązującego ustawodawstwa) zapewniających skuteczne jego wdrażanie.
- g) w LPR należy uwzględnić w możliwie szerokim zakresie postulaty Partnerstwa Inicjatyw Nowohuckich i Forum dla Nowej Huty.
- h) zarządzanie LPR (po przyjęciu programu przez RMK) należy powierzyć operatorowi wyposażonemu w kompetencje i skuteczne instrumenty (narzędzia wdrażania programu).
- i) program spośród różnych mechanizmów, które będzie wskazywał, może sugerować tworzenie doraźnego partnerstwa dla realizacji określonych, wyodrębnionych celów.
- j) uczestnicy liczą na propozycje, w jaki sposób wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe mogą brać udział w procesie rewitalizacji i czerpać z niego korzyści.
- k) rewitalizacja terenów przemysłowych powinna być ukierunkowana na stwarzanie warunków dla realizacji nowych inwestycji, poza samym kombinatem hutniczym.
- l) mieszkańcy życzyliby sobie redukcji ruchu kołowego (głównie przelotowego) i odpowiedniego wystroju przestrzeni publicznych.
- m) problematyka ochrony środowiska (m.in. przykłady: Łąki Nowohuckie, dolina Dłubni) musi być w LPR odpowiednio szeroko uwzględniona.
- n) uczestnicy postulują zorganizowanie kolejnych warsztatów, tym razem poświęconych konkretnym projektom. Poza tym oczekuje się oceny projektów pod kątem ich oddziaływania na otoczenie.

3. Dzień trzeci – 27 czerwca 2007 r.

Lokalizacja: Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Zespół II: Stare Podgórze, Zabłocie, Liban - Park „Krzemionki Podgórskie”, Bonarka, Stoczniovców, Rydlówka / Mateczny, Grzegórzki, Cystersów, Osiedle Dąbie,

Zespół VI: Płaszów; Staw Płaszowski / Bagry,

Zespół VII: Białe Morza, + obszary przyległe

Ilość uczestników: 30

Sugestie uczestników:

- a) potrzeba szerszego dostępu do informacji na temat problematyki rewitalizacji.
- b) nawiązanie ściślejszej współpracy między UMK a działającymi w Podgórzu instytucjami i organizacjami pozarządowymi jak np. Stowarzyszenie Podgórze, a także zaangażowanymi mieszkańcami.
- c) potrzeba uwzględnienia dotychczasowych opracowanych badań i analiz w Programie.
- d) w LPR należy uwzględnić problematykę zachowania krajobrazu kulturowego (np. układu urbanistycznego starego Podgórza, przywrócenia pierwotnych funkcji Krzemionek Podgórskich).
- e) program powinien zaproponować takie rozwiązania „zwrócenia miasta do Wisły”, które nie będą polegały wyłącznie na zabudowie bezpośredniego sąsiedztwa rzeki „apartamentowcami”. Bulwary mają pełnić przede wszystkim funkcje przestrzeni publicznych. Jednocześnie uczestnicy popierają zamiar wzmocnienia powiązań przestrzennych z Kazimierzem (planowana budowa kładki przez Wisłę).
- f) zdefiniowanie pojęcia "zdegradowane", aby nie rozumiane ono było jako "nadające się do wyburzenia".
- g) wskazanie różnic pomiędzy rewaloryzacją, rewitalizacją i zagospodarowaniem. Dotyczy to nie tylko terenów zabudowanych, ale również terenów zielonych i otwartych. Celem jest zapobieżenie błędom inwestycyjnym - na przykład w przypadku Parku Krzemionki pojęcie "zagospodarowanie" umożliwiłoby stworzenie terenów gier i zabaw ("lunaparku").
- h) poddanie dogłębnej analizie historyczny rozwój Podgórza, które jest szczególną dzielnicą Krakowa. Według "idei małych miast" należy postrzegać Podgórze jako niezależną dzielnicę

Krakowa o szczególnym charakterze, a jednocześnie jako całość (co jest historycznie uzasadnione), a nie jako zespół pojedynczych terenów Zabłocie, Krzemionki, itd.

i) w ramach powstającego LPR korzystne jest wyodrębnienie „małych” programów, dotyczących np. utrzymania obiektów i zieleni, terenów byłych kamieniołomów jako swoistych rezerwatów przyrody.

j) Zasadniczo w Podgórzu wymieniono następujące problemy: ruch kołowy, tereny zielone, przestrzeń publiczna, podwórza.

Ruch kołowy: mieszkańcy życzyliby sobie stosownego podejścia do problematyki ruchu kołowego i konsekwentnej realizacji zaleceń Unii Europejskiej: unikania działań generujących ruch kołowy, poprawy funkcjonowania środków komunikacji publicznej, wsparcia dla ekologicznych form przemieszczania się, stworzenia połączeń przyjaznych pieszym i rowerzystom.

Tereny zielone: większość terenów zielonych jest zaniedbanych. Podgórze posiada szereg wartościowych parków i cmentarzy, które muszą zostać poddane rewitalizacji - zamiast myśleć o zagospodarowaniu wartościowych terenów przyrodniczych jak Krzemionki, należałoby skoncentrować działania na pielęgnacji i rewaloryzacji istniejących już terenów zieleni miejskiej.

Większość ulic i placów Podgórza powinna być jedynie zrewitalizowana w oparciu o historyczne wzorce - nie przebudowana.

k) ochrona wartościowych terenów przyrodniczych i kulturowych jak Krzemionki, kamieniołom LIBAN, czy teren byłego obozu Płaszów. Te tereny wymagają niezbędnej ochrony, a ich charakter powinien być zachowany - inwestycje ukierunkowane na komercjalizację są niedopuszczalne.

l) do procesu planistycznego należy włączyć ekologów i przyrodników. Dotyczy to również zagospodarowania Bulwarów Wiślanych i terenów zielonych Zakładu Przyrodniczo-Leczniczego przy Rondzie Matecznego.

m) w LPR należy uwzględnić problematykę żydowskiego dziedzictwa kulturowego dawnego miasta i byłej dzielnicy Podgórze i holocaustu (Obóz Płaszów, getto).

n) program powinien ustosunkować się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, również w sposób krytyczny, umożliwiając wprowadzenie przyszłych korekt w wypadku błędnych decyzji.

o) zwrócenie uwagi na działania w kierunku kształtowania struktury społecznej mieszkańców Podgórza - przede wszystkim w celu zapobieżenia gentryfikacji.

Uczestnicy wyrazili nadzieję, że Program przyczyni się do wzrostu znaczenia problematyki rewitalizacji, tak aby w przyszłości przy wszystkich działaniach aspekty dziedzictwa kulturowego i ochrony krajobrazu uwzględniane były w większym stopniu.

Uczestnicy życzyliby sobie, aby przy wszystkich działaniach tworzone były wartości nie „na dziś”, lecz dla przyszłych pokoleń

4. Dzień czwarty – 28 czerwca 2007 r.

Lokalizacja: Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie, ul. Armii Krajowej

Zespół III: Zakrzówek, Polne Kwiaty,

Zespół IV: Krowodrza / Prądnicka – cz. Wschodnia (Wrocławska pn. – Radzikowskiego), Głowackiego, Osiedle Azory, Armii Krajowej, + obszary przyległe

Ilość uczestników: 30

Sugestie uczestników:

a) zwrócenie uwagi na fakt, że zarówno problematyka rewitalizacji jak i sam Lokalny Program Rewitalizacji wymagają intensywniejszej promocji, między innymi poprzez nawiązanie ściślejszej

współpracy między UMK a instytucjami miejskimi i organizacjami pozarządowymi.

b) postulowano akcje informacyjne i publikacje w lokalnych mediach.

c) zdaniem niektórych dyskutantów słabością Programu może okazać się jego strategiczny charakter, prowadzący do wysokiego stopnia ogólności. Program powinien ich zdaniem wywierać wpływ na istniejące już dokumenty - na przykład na Studium czy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

d) ochrona charakteru Zakrzówka jako miejsca szczególnego, uznawana jest za konieczną, również ze względu na jakość życia mieszkańców.

e) mieszkańcy osiedla Azory zgłaszali obawy, że planowane ich zdaniem lokalizacje wielkich supermarketów oraz intensywna rozbudowa dróg w zachodniej części miasta spowodują gwałtowne wzmoczenie ruchu kołowego. Te same obawy wyrażają mieszkańcy Bronowic.

f) przedstawiciele "Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji" postulowali o uwzględnienie w Programie materiałów przekazanych Miastu.

g) przy wszystkich projektach należy wziąć pod uwagę, że pojedyncze działania w poszczególnych obszarach będą oddziaływały na obszary sąsiednie.

Wnioski

Zasadniczo wszystkie spotkania wykazały, że dotychczas nie zdołano uświadomić mieszkańcom problematyki rewitalizacji w sposób wystarczająco zrozumiały i wyczerpujący. Dlatego też spotkania wykorzystano między innymi również w celu przekazania mieszkańcom podstawowych informacji na temat rewitalizacji.

Przede wszystkim cel i zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji były przez wielu uczestników inaczej interpretowane niż definiują to obowiązujące dokumenty strategiczne - oczekiwano raczej planistycznych koncepcji z konkretnymi rozwiązaniami dla wszystkich przejawów degradacji. Głównym zadaniem w czasie konsultacji było wobec tego wyjaśnienie uczestnikom charakteru Programu, który będzie zawierał z jednej strony nadrzędną strategię przeprowadzenia procesu rewitalizacji, a z drugiej strony określi konkretne typy projektów (nie wskazując jednak rozwiązań urbanistycznych czy architektonicznych). Lokalny Program Rewitalizacji musi być spójny ze strategicznymi dokumentami na płaszczyźnie krajowej, wojewódzkiej i miejskiej, a jednocześnie w sposób celowy nawiązywać do specyficznych potencjałów, deficytów i potrzeb miasta i poszczególnych obszarów rewitalizacji wytypowanych wstępnie w Założeniach do LPR. Przyjęty poprzez uchwałę Rady Miasta Krakowa Program będzie warunkiem występowania o współfinansowanie z funduszy strukturalnych UE.

Uczestnicy wszystkich czterech spotkań życzyli sobie więcej informacji na temat problematyki rewitalizacji. Postulowano, aby informacje te publikowane były w lokalnych mediach jak również na specjalnie w tym celu stworzonej stronie internetowej. Jednym z istotnych elementów skupiania zainteresowanych i społeczności lokalnych wokół tematyki rewitalizacji byłyby niewątpliwie regularne spotkania informacyjne. Rady Dzielnic powinny stać się świadomymi celów rewitalizacji pośrednikami pomiędzy społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, UMK i wykonawcami Programu. Jednym z postulatów było wzmocnienie współpracy między UMK a organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi w poszczególnych obszarach.

W związku z powyższym konieczne będzie opracowanie przez Urząd Miasta Krakowa koncepcji możliwie efektywnego upowszechnienia problematyki rewitalizacji. Istotnym aspektem powinno być między innymi umożliwienie mieszkańcom i lokalnym instytucjom aktywnej partycypacji w procesie rewitalizacji, aby mogli oni ustosunkować się do planowanych działań oraz zgłosić własne sugestie i pomysły.

W trakcie wszystkich czterech spotkań wyrażono życzenie, aby Program przyczynił się do wzrostu znaczenia problematyki rewitalizacji i aby przy przyszłych działaniach dziedzictwo kulturowe i ochrona krajobrazu uwzględniane były w większym stopniu. Uczestnicy zwrócili także uwagę na fakt, że w Programie zawarte powinny być propozycje instrumentów, które zagwarantują jego efektywne wdrażanie (m.in. również koncepcja zarządzania Programem po uchwaleniu go przez Radę Miasta).

Jednym z celów konsultacji było pozyskiwanie propozycji projektów, które uzupełnią listę dotychczas zgłoszonych propozycji. Projekty te będą po uchwaleniu przez Radę Miasta Krakowa podstawą do realizacji Programu. Projekty mogą być zgłaszane zarówno na etapie przygotowywania Programu, jak również po jego uchwaleniu (zmiany wprowadzane będą w drodze odrębnych uchwał Rady Miasta).